

Õiguskantsler

Teie 28.07.2016 nr

Meie 22.08.2016 nr 7-6/160969/1603430

Vastuvõtueksam Tallinna Ülikooli

Lugupeetud []

Pöördusite õiguskantsleri poole, kuna Teie hinnangul ei järginud Tallinna Ülikool eripedagoog-nõustaja magistriõppesse üliõpilaste valimisel võrdse kohtlemise nõuet. Samuti polnud Teie hinnangul vastuvõtukomisjoni töö korraldus õiguspärane.

Teie avalduse ja sellele lisatud dokumentidega tutvumise järel leian, et pole alust Tallinna Ülikoolile võrdse kohtlemise nõude ega sisseastumiseksamite menetlusnõuete rikkumist ette heita.

Tallinna Ülikool kui avalik-õiguslik ülikool on kohustatud oma tegevuses järgima Eesti Vabariigi põhiseaduse § 12 lg-st 1 tulenevat võrdse kohtlemise nõuet. Nimetatud säte keelab sarnases olukorras olevate isikute põhjendamatu ebavõrdse kohtlemise. Seega peab kõigepealt tuvastama, kas ebavõrdne kohtlemine on aset leidnud ning alles seejärel, kas erinev kohtlemine on olnud lubatav.

Töite oma avalduses välja, et Teie arvates eelistas vastuvõtukomisjon neid kandidaate, kellel oli bakalaureusekraad eripedagoogika erialal. Seda vaatamata asjaolule, et kodulehel oli kandideerimise nõudena esitatud bakalaureusekraad haridus- või sotsiaalteadustes. Teie omate akadeemilist kraadi majanduses, mis arvatakse sotsiaalteaduste alla.

Esmalt on oluline tähele panna, et nagu kohus nii ka õiguskantsler saab vastuvõtukomisjoni sisulisi otsustusi kandidaatide sobivuse osas hinnata vaid piiratud ulatuses. Sisseastuja pädevuse ja sobivuse üle otsustamisel on vastuvõtukomisjonil suur kaalutusõigus. Nii kohus kui õiguskantsler saavad hinnata, kas pole tehtud menetlusvigu või ilmselgeid sisulisi vigu.¹

¹ RKHK 4.03.2013 otsus asjas nr [3-3-1-68-12](#), p 24: „Kollegium selgitab, et pedagoogiliste hinnanguliste otsustuste sisuline kontroll on võimalik piiratud ulatuses. Õpiväljundite hindamisel on õppejõul kindlaksmääratud kriteeriumite ulatuses oluline otsustusruum. [---] Nimetatud eksamite puhul peab kohus saama kontrollida nende läbiviimise ja hindamise menetluslikku külge ning ilmselgeid sisulisi vigu. Asjaolu, et hindamisel on tehtud sisuline viga, peab HKMS § 59 lg 1 ls-st 1 tulenevalt tõendama eksamitulemuse vaidlustaja.“

Ülikooli õppeprorektori ja vastuvõtukomisjoni esimehe vastusest Teile nähtub, et sel aastal osutusid valituks tõepoolest suuremas osas need kandidaadid, kellel oli eripedagoogika alane bakalaureusekraad. Ülikooli Teile antud selgitustest tuleneb, et vastuvõtukomisjoni eesmärk oli valida välja kandidaadid, kelle varasem haridus ja töökogemus loovad parimad eeldused eripedagoog-nõustajana tegutsemiseks. Asjaolu, et komisjoni hinnangul osutusid magistriõpinguteks parima ettevalmistusega olevateks enamuses eripedagoogika bakalaureuseõppe lõpetanud, pole imekspandav. Kuna lisaks kandidaadi motivatsioonile hinnati ka eelneva haridustee ja töökogemuse seoseid eripedagoogikaga, siis on suur tõenäosus, et neil kandidaatidel, kes on eripedagoogika erialal saanud bakalaureusekraadi, võis eripedagoogikaalane ettevalmistus osutada asjakohasemaks, kui teiste erialade lõpetanutel. Kui eripedagoogika bakalaureusekraadiga sisseastujad olid kõrgelt motiveeritud ja sobilikud ka muude omaduste poolest, siis on mõistetav, et neid võis olla sisseastunute hulgas kõige rohkem. Seega pole teada midagi, mis viitaks ilmselgetele sisulistele vigadele sisseastujate valikul ja kandidaatide erinevale kohtlemisele sõltuvalt erialast, millel on bakalaureusekraad omandatud.

Mis puudutab vastuvõtueksami menetluslikku poolt, siis tõite välja, et üks kolmest komisjoni liikmest oli poole eksami ajast ruumist väljas. Samuti kirjutasite, et kui teiste kandidaatide vastuseid kuulates tegid komisjoni liikmed märkmeid, siis Teie puhul märkmeid ei tehtud. Ülikooli vastuvõttu reguleerib Tallinna Ülikooli senati 25. novembri 2013 määrus nr 16 „[Tallinna Ülikooli tasemeõppe vastuvõtutingimused ja –kord](#)“. Vastuvõtukomisjoni täpsemat töökorda pole määruses reguleeritud. Määruse § 2 lg 2 järgi on määruses reguleerimata vastuvõtuga seotud küsimused akadeemilise üksuse pädevuses.²

Oma vastuses Teile on õppeprorektor andnud komisjoni töökorda puudutavate küsimuste osas asjakohase selgituse. Nii põhjendatakse ühe komisjoniliikme ruumist lahkumist vajadusega anda komisjoni liikmetele kordamööda päeva jooksul võimalust puhkuseks ilma, et peaks vastuvõtuprotseduuri katkestama. Seejuures peab kaks komisjoni liiget alati kohal olema. Järelikult ei kujunenud hinnang kandidaadile vaid ühe inimese subjektiivse arvamuse pinnal. Samuti võib õppeprorektori selgitusest aru saada, et komisjoni liikmed käisid ruumist väljas ka teiste kandidaatidega peetud vestluste ajal.

Märkmete tegemise osas selgitas õppeprorektor, et pigem ongi komisjoni eesmärk eksami ajal vähem märkmeid teha ja rohkem suhelda vahetult kandidaadiga. Märkmete mittetegemine kandidaadiga vestlemise ajal ei tähenda, et komisjoni liige ei tee kandidaadi kohta üldse märkmeid. Märkmeid võib teha ka nt pärast vestluse lõppu.

Kokkuvõtvalt pole põhjust väita, et eksami korraldus, kus üks kolmest komisjoni liikmest võib väljas käia ning märkete tegemine on komisjoni liikme otsustada, oleks õigusvastane.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Aigi Kivioja 6938428 Aigi.Kivioja@oiguskantsler.ee

² RKHK 4.03.2013 otsus asjas nr [3-3-1-68-12](#), p 22: „Eksamitulemuste õiguspärasuse hindamisel tuleb lähtuda ka ülikooli enda poolt kehtestatud normidest (nt ÕKE-s sätestatust) ning väljakujunenud akadeemilistest tavadest.“